

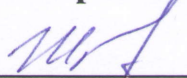
**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра права імені академіка УАН о. І. Луцького

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із методичної роботи

 Ярослав ШТАНЬКО

«29» 08 2025 р.

**КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ (ЗАГАЛЬНА
ЧАСТИНА)**

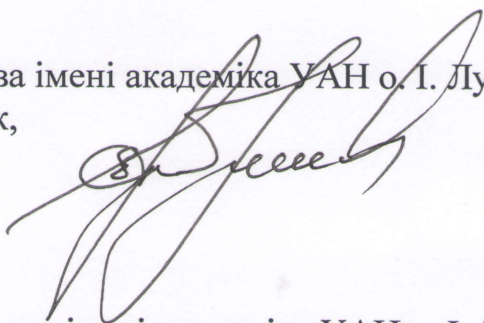
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань:	08 Право
Спеціальність:	081 Право
Освітньо-професійна програма:	«Право»
Освітній рівень:	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни:	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання:	українська

**Івано-Франківськ
2025**

РОЗРОБНИК:

Професор кафедри права імені академіка УАН о. І. Луцького,
доктор юридичних наук,
професор

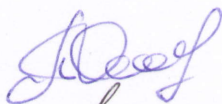

Євген ПИСЬМЕНСЬКИЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри права імені академіка УАН о. І. Луцького,
протокол № 1 від 28 серпня 2025 р.

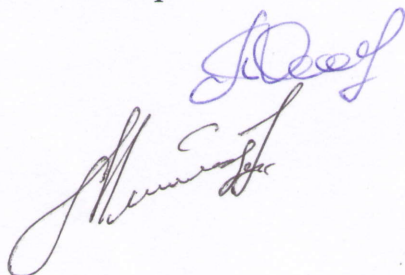
В.о. завідувача кафедри

Олександра ПТАШНИК

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОП

Михайло МЕЛЬНИКОВИЧ

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради, протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.

Е-mail	yevhen.pysmenskkyi@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	<u>Кафедра права імені академіка УАН о. І. Луцького,</u> ауд. 201
Посилання на сайт	<u>Євген Письменський</u>
Сторінка курсу в СДО	<u>Кримінальне право України</u>

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни. Освітній компонент (17) «Кримінальне право України (Загальна частина)» є фундаментальною дисципліною, що присвячена вивченню універсальних положень сфери кримінально-правового регулювання, зокрема джерел (форм існування) кримінального права, принципів кримінального права, суті кримінального правопорушення та правових наслідків його вчинення. Загальна частина кримінального права є основою для всієї системи кримінального права. Вона визначає основи правового регулювання поведінки в суспільстві, забезпечує єдність і послідовність у правозастосуванні, а також утворює базу для правильного розуміння та застосування норм Особливої частини кримінального права, які визначають ознаки конкретних складів правопорушень.

Мета та завдання дисципліни: підготовка висококваліфікованих фахівців у галузі права, здатних розв'язувати складні спеціалізовані завдання у сфері права, забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності в частині формування теоретичних знань і практичних навичок у галузі кримінального права.

У результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати:**

- форми існування кримінального права, включаючи законодавство України, міжнародні акти, які відбивають стандарти прав людини, національну судову практику та практику Європейського суду з прав людини, кримінально-правову доктрину;
- основні загальнотеоретичні положення кримінального права, особливості структури та змісту кримінально-правових норм, відповідних понять та категорій;
- місце кримінального права в системі права України, специфіку кримінально-правових норм та інститутів, взаємозв'язок положень загальної частини кримінального права між собою та його особливою частиною;
- структуру, ключові поняття та зміст Загальної частини Кримінального кодексу (далі – КК) України;

У результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен **вміти:**

- застосовувати кримінальне право, використовуючи всі форми вираження його норм, спираючись на основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи;
- аналізувати норми кримінального права, правильно використовувати їх у конкретних ситуаціях, демонструючи здатність обґрунтовано формулювати щодо них правові висновки;
- вільно орієнтуватися у системі Загальної частини кримінального права, проводити їх самостійний аналіз;
- оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи ту чи іншу проблему загальної частини кримінального права;

- пояснювати природу та зміст основних кримінально-правових явищ і процесів;
- виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти у сфері кримінального права.

Компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі вищої освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни «Кримінальне право України (Загальна частина)» (ОК 17 відповідно до ОПП «Право» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право)	
Шифр та назва компетентності	Шифр та назва програмних результатів навчання
ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	ПРН 2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини. ПРН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю. ПРН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему. ПРН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи. ПРН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів. ПРН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.
СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.	
СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.	
СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.	
СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.	

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	Другий (2)		
Семестр	Третій (III)		
Кількість кредитів ЄКТС	6 (180 год)		
Аудиторні навчальні заняття		денна форма	заочна форма
	лекції	28 год	16 год
	семінари, практичні	42 год	16 год
Самостійна робота		110 год	148 год
Форма підсумкового контролю	Залік		
Курс	Другий (2)		
Семестр	Четвертий (IV)		
Кількість кредитів ЄКТС	3 (90 год)		
Аудиторні навчальні заняття		денна форма	заочна форма
	лекції	14 год	6 год
	семінари, практичні	28 год	10 год
Самостійна робота		48 год	74 год
Форма підсумкового контролю	Екзамен		

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Пререквізити	Постреквізити
Теорія держави і права	Кримінальне процесуальне право України
Історія держави і права	Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень
Юридичне документознавство	Цифровізація юридичної діяльності
Організація діяльності судових та правоохоронних органів	Адвокатура та нотаріат України

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекційного матеріалу

Тема 1. Кримінальне право як самостійна галузь права, законодавства, науки та навчальної дисципліни (2 год.)

Перелік основних питань, які висвітлює тема

1. Специфіка кримінально-правової галузі.

Ключові категорії кримінального права. Характерні риси сучасного кримінального права.

2. Поняття кримінального права.

Поняття кримінального права як галузі права. Поняття кримінального права як галузі законодавства.

3. Предмет і метод кримінального права.

Предмет кримінального права та відносини, що його складають. Імперативний метод кримінально-правового регулювання. Диспозитивний метод кримінально-правового регулювання.

4. Завдання (функції) кримінального права.

Охоронна функція. Регулятивна функція. Превентивна функція. Правовідновлювальна функція. Виховна функція.

5. Система кримінального права.

Система кримінального права як галузі права. Система кримінального права як галузі законодавства.

6. Кримінальне право в системі національного права.

Взаємозв'язок кримінального права із філософією, соціологією, кримінологією, конституційним та міжнародним правом, кримінально-процесуальним і кримінально-виконавчим правом, адміністративним і цивільним правом, іншими галузями.

7. Принципи кримінального права.

Каталог принципів кримінального права. Принцип верховенства права в кримінальному праві. Принцип юридичної визначеності. Принцип законності. Принцип рівності перед законом. Принцип вини. Принцип особистого характеру кримінальної відповідальності. Принцип індивідуалізації відповідальності. Принцип справедливості. Принцип гуманізму. Принцип невідворотності кримінальної відповідальності.

8. Кримінально-правова політика.

Сучасна кримінально-правова політика України, її основні напрями. Суб'єкти формування та реалізації кримінально-правової політики. Вплив на неї процесів європеїзації та глобалізації.

9. Сучасна наука кримінального права.

Методи науки кримінального права. Розвиток науки кримінального права. Наступництво в кримінально-правовій науці. Розроблення наукою основних доктрин, принципів та інститутів кримінального права.

Перелік основних питань на самостійне вивчення (2 год.)

Історія кримінального права та його подальший розвиток. Поняття кримінального права як науки. Поняття кримінального права як навчальної дисципліни. Взаємозв'язок норм Загальної та Особливої частин кримінального закону. Вплив галузей публічного та приватного права, політичних, релігійних і моральних норм на кримінальне право. Уніфікація, рецепція, адаптація та гармонізація кримінального законодавства України із кримінальним законодавством Європейського Союзу. Реформи кримінального права. Вплив науки кримінального права на законотворчу та правозастосовну діяльність.

Джерела, рекомендовані для використання: **основні:** 2 – 9; **додаткові:** 1, 3, 4; **інформаційні ресурси:** 8 – 10.

Тема 2. Джерела кримінального права (4 год.)

Перелік основних питань, які висвітлює тема

1. Поняття та види джерел кримінального права.

Поняття джерел кримінального права. Види джерел кримінального права. Конституція України. Міжнародні договори, загальновизнані принципи і норми міжнародного права (звичаї, прецеденти). Кримінальне законодавство як основна форма існування кримінального права України. Нормативно-правові акти регулятивного законодавства як джерело кримінального права. Судова практика (рішення Конституційного Суду України, рішення Європейського суду з прав людини, правові позиції Верховного Суду в Україні). Кримінально-правова доктрина.

2. Місце кримінального закону в системі джерел кримінального права.

Закон про кримінальну відповідальність (кримінальний закон, кримінальне законодавство, КК України 2001 р.) та його загальна характеристика. Ознаки кримінального закону. Структура кримінального закону. Стаття закону про кримінальну відповідальність. Диспозиції та санкції статей кримінального закону, їх види.

3. Чинність (дія) кримінального закону у часі.

Поняття дії кримінального закону у часі. Час вчинення кримінального правопорушення. Набрання чинності кримінальним законом. Перспективна дія кримінального закону. Ретроактивна дія кримінального закону. Ультраактивна дія кримінального закону.

4. Чинність (дія) кримінального закону у просторі та за колом осіб.

Принципи дії закону про кримінальну відповідальність в просторі: територіальний, громадянства, універсальний, реальний. Місце вчинення кримінального правопорушення.

5. Кримінально-правові питання екстрадиції.

Кримінально-правові аспекти міжнародного співробітництва в протидії кримінально протиправній діяльності. Правові наслідки засудження особи за межами України. Видача і передача особи, яка вчинила кримінальне

правопорушення (екстрадиція). Підстави та кримінально-правові наслідки видачі чи передачі особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, з іншої держави до України. Підстави та кримінально-правові наслідки врахування вироку суду іноземної держави.

6. Тлумачення кримінального закону.

Поняття та зміст тлумачення кримінального закону. Суб'єкти тлумачення кримінального закону. Способи тлумачення кримінального закону. Тлумачення кримінального закону за обсягом.

Перелік основних питань на самостійне вивчення (2 год.)

Імплементація положень міжнародних договорів до кримінального законодавства. Логіка, стилістика, мова і термінологія закону про кримінальну відповідальність. Оприлюднення закону про кримінальну відповідальність. Межі території України в контексті чинності (дії) кримінального закону у просторі. Правові підстави видачі і передачі особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, з України до іншої держави. Значення правових принципів для тлумачення кримінального закону. Проект КК України.

Джерела, рекомендовані для використання: **основна література:** 1 – 10; **додаткова література:** 1, 4, 6, 7; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

Тема 3. Кримінальне правопорушення (2 год.)

Перелік основних питань, які висвітлює тема

1. Соціальна та правова природа кримінального правопорушення.

Кримінальне правопорушення і кримінально протиправна діяльність (злочинність). Сучасна структура кримінально протиправної діяльності (злочинності) в Україні. Злочин і кримінальний проступок. Злочин і кримінальне правопорушення. Криміналізація та декриміналізація суспільно небезпечних діянь.

2. Поняття і ознаки кримінального правопорушення.

Основні підходи до визначення поняття кримінального правопорушення. Визначення понять кримінального правопорушення, злочину та кримінального проступку за КК України. Доктринальні ознаки кримінального правопорушення: суспільна небезпека (її характер та ступінь), протиправність, винність (об'єктивне та суб'єктивне вмінення), караність. Зміст цих ознак.

3. Малозначність діяння.

Поняття малозначності діяння. Ознаки малозначності

4. Класифікація кримінальних правопорушень.

Види кримінальних правопорушень. Критерії класифікації злочинів. Класифікація злочинів за ступенем тяжкості та її правове значення.

5. Відмежування кримінального правопорушення від інших правопорушень та від правомірної поведінки.

Поняття правопорушення. Види правопорушень. Місце кримінального правопорушення серед інших правопорушень, їх спільні риси.

Перелік основних питань на самостійне вивчення (2 год.)

Залежність поняття кримінального правопорушення від соціально-економічних відносин, що існують в суспільстві на тому чи іншому етапі розвитку. Історично мінливий характер поняття кримінального правопорушення. Відмежування малозначності діяння від суміжних явищ. Малозначність діяння у судовій практиці. Критерії розмежування кримінального правопорушення та інших видів правопорушень.

Джерела, рекомендовані для використання: **основна література:** 1 – 10; **додаткова література:** 5, 7 – 10; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

Тема 4. Система заходів кримінально-правового впливу (2 год.)

Перелік основних питань, які висвітлює тема

1. Поняття та загальна характеристика системи заходів кримінально-правового впливу.

Правовий вплив на кримінальне правопорушення та правовий вплив за відсутності складу кримінального правопорушення. Основні та допоміжні заходи кримінально-правового впливу. Каральні та некаральні заходи кримінально-правового впливу. Заходи кримінально-правового впливу, які застосовують у межах кримінальної відповідальності та поза нею.

2. Кримінальна відповідальність як основний захід кримінально-правового впливу.

Кримінальна відповідальність як різновид юридичної відповідальності. Поняття та ознаки кримінальної відповідальності. Особливості кримінальної відповідальності, що відрізняють її від інших видів юридичної відповідальності. Момент виникнення та припинення кримінальної відповідальності. Форми реалізації кримінальної відповідальності. Підстава кримінальної відповідальності.

Перелік основних питань на самостійне вивчення (2 год.)

Примус та заохочення як парні способи реалізації кримінально-правового впливу. Запровадження нових заходів кримінально-правового характеру. Кримінальна відповідальність та кримінально-правові відносини. Суб'єкти та зміст кримінально-правових відносин.

Джерела, рекомендовані для використання: **основна література:** 1 – 10; **додаткова література:** 1, 3, 5, 7 – 10; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

Тема 5. Склад кримінального правопорушення (2 год.)

Перелік основних питань, які висвітлює тема

1. Поняття та елементи складу кримінального правопорушення.

Поняття, структура і значення складу кримінального правопорушення. Елементи (об'єкт складу кримінального правопорушення, об'єктивна сторона складу кримінального правопорушення, суб'єкт складу кримінального правопорушення, суб'єктивна сторона складу кримінального правопорушення). Основні та факультативні ознаки складу кримінального правопорушення.

2. Види складів кримінального правопорушення.

Класифікація за ступенем суспільної небезпечності. Класифікація за способом описання ознак складу кримінального правопорушення в кримінальному законі. Класифікація залежно від конструкції об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.

Перелік основних питань на самостійне вивчення (2 год.)

Функції складу кримінального правопорушення. Співвідношення понять кримінального правопорушення і складу кримінального правопорушення.

Джерела, рекомендовані для використання: **основна література:** 1 – 10; **додаткова література:** 1, 3, 7 – 10; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

Тема 6. Об'єкт складу кримінального правопорушення

(2 год.)

Перелік основних питань, які висвітлює тема

1. Поняття і значення об'єкта кримінального правопорушення.

Ознаки і класифікація об'єктів кримінального правопорушення. Загальний об'єкт кримінального правопорушення, його значення. Родовий та видовий об'єкти кримінального правопорушення та їх значення. Безпосередній об'єкт кримінального правопорушення, його значення. Основний та додатковий об'єкти кримінального правопорушення, їх значення.

2. Предмет кримінального правопорушення як ознака складу кримінального правопорушення.

Поняття предмета кримінального правопорушення та його ознаки. Предмет кримінального правопорушення та його співвідношення з об'єктом кримінального правопорушення. Установлення предмету кримінального правопорушення.

3. Потерпілий від кримінального правопорушення як ознака складу кримінального правопорушення.

Поняття потерпілого від кримінального правопорушення та його ознаки. Потерпілий від кримінального правопорушення та його співвідношення з об'єктом кримінального правопорушення. Установлення потерпілого від кримінального правопорушення.

Перелік основних питань на самостійне вивчення (2 год.)

Теорії визначення об'єкта кримінального правопорушення. Механізм спричинення шкоди об'єкту кримінального правопорушення.

Джерела, рекомендовані для використання: **основна література:** 1 – 10; **додаткова література:** 1 – 4, 7 – 10; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

Тема 7. Об'єктивна сторона складу кримінального правопорушення (2 год.)

Перелік основних питань, які висвітлює тема

1. Поняття і значення об'єктивної сторони кримінального правопорушення.

Ознаки об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Обов'язкові та факультативні ознаки об'єктивної сторони кримінального правопорушення.

2. Суспільно небезпечне діяння.

Поняття та ознаки суспільно небезпечного діяння як обов'язкової ознаки об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Форми діяння, активний (дія) й пасивний (бездіяльність) характер поведінки. Випадки, за яких усвідомлене діяння не є вираженням волі особи, що його вчинила (нездоланна сила; фізичний або психічний примус; гіпноз; мимоволі рефлекторні рухи людини).

3. Суспільно небезпечні наслідки.

Поняття та значення суспільно небезпечних наслідків. Реальна шкода та створення загрози заподіяння шкоди (делікт безпеки). Позначення суспільно небезпечних наслідків у кримінальному законі.

4. Причинний зв'язок.

Специфіка причинного зв'язку у кримінальному праві та правила встановлення.

6. Інші, крім наслідків і причинного зв'язку, факультативні ознаки об'єктивної сторони кримінального правопорушення.

Спосіб. Місце. Час. Знаряддя. Засоби. Обстановка.

Перелік основних питань на самостійне вивчення (2 год.)

Значення об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Види причинного зв'язку у кримінальному праві. Необхідний причинний зв'язок. Випадковий причинний зв'язок.

Джерела, рекомендовані для використання: **основна література:** 1 – 10; **додаткова література:** 1 – 4, 7 – 10; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

Тема 8. Суб'єкт складу кримінального правопорушення (2 год.)

Перелік основних питань, які висвітлює тема

1. Поняття суб'єкта кримінального правопорушення, його ознаки та види.

Ознаки, що характеризують суб'єкта кримінального правопорушення як елемент складу кримінального правопорушення (особа фізична, осудна, яка досягла певного віку). Співвідношення понять «суб'єкт [кримінального] правопорушення» та «особа правопорушника». Загальний та спеціальний суб'єкти кримінального правопорушення.

2. Вік, із досягненням якого може наставати кримінальна відповідальність.

Знижений вік кримінальної відповідальності. Особливості визначення віку кримінальної відповідальності за відсутності офіційних даних про вік особи.

3. Осудність та неосудність.

Медичний та юридичний критерії осудності. Співвідношення осудності та дієздатності. Презумпція психічного здоров'я. Медичний та юридичний критерії неосудності. Значення медичного критерію для визнання особи неосудною. Характеристика інтелектуальної та вольової ознак юридичного критерію неосудності та їх співвідношення. Наслідки визнання особи неосудною. Обмежена осудність. Медичний та юридичний критерії обмеженої осудності.

4. Спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення.

Поняття спеціального суб'єкта кримінального правопорушення, його ознаки і види.

Перелік основних питань на самостійне вивчення (2 год.)

Проблема визнання юридичних осіб суб'єктами кримінального правопорушення в науці кримінального права. Вік кримінальної відповідальності у законодавстві зарубіжних держав. Обставини, що знижують здатність усвідомлювати свої дії або керувати ними: сильне душевне хвилювання, стан сп'яніння, вплив лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, тощо. Їх правові наслідки.

Джерела, рекомендовані для використання: **основна література:** 1 – 10; **додаткова література:** 1 – 3, 6, 7 – 10; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

Тема 9. Суб'єктивна складова кримінального правопорушення (2 год.)

Перелік основних питань, які висвітлює тема

1. Поняття і ознаки суб'єктивної сторони кримінального правопорушення.

Специфіка встановлення суб'єктивної сторони кримінального правопорушення. Ознаки, що характеризують суб'єктивну сторону кримінального правопорушення як елемент складу кримінального правопорушення (вина, мотив, мета, емоції). Кримінально-правове значення суб'єктивної сторони кримінального правопорушення.

2. Поняття вини та її форми.

Поняття вини. Вина та осудність. Умисел та необережність як форми вини. Поняття та види умислу. Інтелектуальний і вольовий моменти умислу. Критерії відмежування непрямого умислу від прямого. Поняття та види необережності. Інтелектуальний і вольовий моменти необережності.

3. Факультативні ознаки суб'єктивної сторони кримінального правопорушення.

Мотив. Мета. Емоційний стан.

4. Кримінально-правова помилка.

Поняття та види кримінально-правової помилки. Юридична і фактична помилка.

Перелік основних питань на самостійне вивчення (2 год.)

Суб'єктивне ставлення у вину та сувора відповідальність. Відмежування недбалості від інших форм вини і від випадку («казусу»). Подвійна форма вини. Вплив помилки у кримінальному праві на вину та кримінальну відповідальність.

Джерела, рекомендовані для використання: **основна література:** 1 – 10; **додаткова література:** 1 – 3, 6, 7 – 10; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

Тема 10. Стадії вчинення кримінального правопорушення (2 год.)

Перелік основних питань, які висвітлює тема

1. Поняття, види та значення стадій вчинення кримінального правопорушення.

Закінчене та незакінчене кримінальне правопорушення. Поняття закінченого кримінального правопорушення. Визначення моменту закінчення кримінальних правопорушень з матеріальним, формальним і усіченим складом. Поняття незакінченого кримінального правопорушення, його види та відмінність від закінченого. Підстави та межі кримінальної відповідальності за незакінчене кримінального правопорушення. Особливості кваліфікації незакінченого кримінального правопорушення.

2. Готування до кримінального правопорушення.

Поняття та ознаки готування до кримінального правопорушення. Види готування до кримінального правопорушення. Особливості відповідальності за готування до кримінального правопорушення. Відмежування готування до кримінального правопорушення від виявлення наміру («голого умислу») та замаху на кримінальне правопорушення.

3. Замах на кримінальне правопорушення.

Поняття та ознаки замаху на кримінальне правопорушення. Види замаху на кримінальне правопорушення (закінчений і незакінчений). Відмежування замаху на кримінальне правопорушення від готування до кримінального правопорушення та закінченого кримінального правопорушення.

4. Добровільна відмова від доведення кримінального правопорушення до кінця та її значення.

Поняття та ознаки добровільної відмови при незакінченому кримінальному правопорушенні. Підстави й умови виключення кримінальної відповідальності через добровільну відмову. Наслідки добровільної відмови від доведення кримінального правопорушення до кінця. Відмінність добровільної відмови від дійового каяття.

Перелік основних питань на самостійне вивчення (2 год.)

Кримінально-правове значення виявлення наміру («голого умислу»). Відмежування виявлення наміру («голого умислу») від кримінально караних

погроз та закликів. Непридатний замах: його види та значення. Розмежування добровільної відмови від доведення злочину до кінця та дійового каяття.

Джерела, рекомендовані для використання: **основна література:** 1 – 10; **додаткова література:** 1 – 4, 7 – 10; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

Тема 11. Співучасть у кримінальному правопорушенні (2 год.)

Перелік основних питань, які висвітлює тема

1. Поняття, ознаки та значення співучасті у кримінальному правопорушенні.

Поняття співучасті у кримінальному правопорушенні. Об'єктивні ознаки співучасті. Суб'єктивні ознаки співучасті. Кримінальні правопорушення, при вчиненні яких співучасть не може мати місця. Відмінність співучасті від необережного співзаподіяння. Значення співучасті у кримінальному правопорушенні для вирішення питань кримінально-правового характеру. Підстави та межі кримінальної відповідальності співучасників. Особливості кваліфікації дій співучасників.

2. Види співучасників.

Поняття та види співучасників. Виконавець (співвиконавець). Організатор. Підбурювач. Пособник.

3. Форми співучасті.

Поняття та значення форм співучасті в кримінальному праві. Проста співучасть (співвиконавство). Складна співучасть (співучасть з розподілом ролей). Вчинення кримінального правопорушення групою осіб без попередньої змови. Вчинення кримінального правопорушення групою осіб за попередньою змовою. Вчинення кримінального правопорушення організованою групою. Вчинення кримінального правопорушення злочинною організацією.

4. Спеціальні питання відповідальності за співучасть у кримінальному правопорушенні.

Співучасть у кримінальному правопорушенні зі спеціальним суб'єктом. Провокація кримінального правопорушення. Екセス виконавця (співучасника). Невдале підбурювання або пособництво.

Перелік основних питань на самостійне вивчення (2 год.)

Особливості добровільної відмови співучасників. Відмінність групи осіб за попередньою змовою від організованої групи, організованої групи від злочинної організації. Поняття та ознаки причетності до кримінального правопорушення, її види. Відмежування причетності від співучасті.

Джерела, рекомендовані для використання: **основна література:** 1 – 10; **додаткова література:** 1 – 4, 7 – 10; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

Тема 12. Множинність кримінальних правопорушень (2 год.)

Перелік основних питань, які висвітлює тема

1. Поняття множинності кримінальних правопорушень, її ознаки.

Поняття та ознаки множинності кримінальних правопорушень за кримінальним правом України. Кримінально-правове значення множинності кримінальних правопорушень. Види множинності кримінальних правопорушень.

2. Одиначне кримінальне правопорушення як складник множинності кримінальних правопорушень.

Поняття одиначного кримінального правопорушення, його види. Просте одиначне кримінальне правопорушення.

3. Повторність кримінальних правопорушень.

Поняття повторності кримінальних правопорушень, її ознаки. Види повторності кримінальних правопорушень. Особливості правової оцінки повторності кримінальних правопорушень. Правові наслідки повторності кримінальних правопорушень.

4. Сукупність кримінальних правопорушень.

Поняття сукупності кримінальних правопорушень, її ознаки. Види сукупності кримінальних правопорушень. Правові наслідки сукупності кримінальних правопорушень.

5. Рецидив кримінальних правопорушень.

Поняття рецидиву кримінальних правопорушень, її ознаки. Види рецидиву кримінальних правопорушень. Правові наслідки рецидиву кримінальних правопорушень.

Перелік основних питань на самостійне вивчення (2 год.)

Ускладнене одиначне кримінальне правопорушення (триваюче, продовжуване, складене). Відмежування повторності від інших видів множинності кримінальних правопорушень. Відмежування сукупності від інших видів множинності кримінальних правопорушень і складених кримінальних правопорушень. Відмежування рецидиву від інших видів множинності кримінальних правопорушень.

Джерела, рекомендовані для використання: **основна література:** 1 – 10; **додаткова література:** 1 – 3, 6, 7 – 10; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

Тема 13. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння (2 год.)

Перелік основних питань, які висвітлює тема

1. Поняття, ознаки та види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння.

Соціально-правова природа цих обставин. Кримінально-правове значення обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння.

2. Необхідна оборона.

Поняття, ознаки та соціальне значення необхідної оборони. Право на необхідну оборону як суб'єктивне право. Умови правомірності необхідної

оборони (щодо посягання та щодо захисту від суспільно небезпечного посягання). Спеціальні види необхідної оборони.

3. Уявна оборона.

Поняття, ознаки та соціальне значення уявної оборони. Умови правомірності уявної оборони. Фактична помилка при уявній обороні. Особливості правових наслідків уявної оборони.

4. Затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.

Поняття, ознаки та соціальне значення затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. Умови правомірності такого затримання. Перевищення меж заподіяння шкоди особі, яка вчинила кримінальне правопорушення, при його затриманні.

5. Крайня необхідність.

Поняття, ознаки та соціальне значення крайньої необхідності. Умови правомірності крайньої необхідності. Відмежування крайньої необхідності від необхідної оборони. Перевищення меж крайньої необхідності.

6. Фізичний або психічний примус.

Поняття та ознаки фізичного або психічного примусу. Переборний та непереборний фізичний примус. Умови правомірності за фізичного або психічного примусу.

7. Виконання наказу або розпорядження.

Поняття та ознаки виконання наказу або розпорядження. Законний наказ. Умови правомірності виконання наказу або розпорядження. Перевищення меж при виконанні законного наказу.

8. Діяння, пов'язане з ризиком.

Поняття та ознаки діяння, пов'язаного з ризиком. Виправданий ризик. Умови правомірності діяння, пов'язаного з ризиком. Перевищення меж при вчиненні діяння, пов'язаного з ризиком.

9. Виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.

Поняття та ознаки виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України. Захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України. Умови правомірності виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.

Перелік основних питань на самостійне вивчення (2 год.)

Відмежування обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння, від суміжних явищ. Перевищення меж необхідної оборони. Заподіяння шкоди пристроями, які діють автоматично. Поняття та ознаки виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності, організованої групи чи злочинної організації. Умови правомірності виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності, організованої групи чи злочинної організації. Перевищення межі заподіяння шкоди при виконанні спеціального завдання.

Джерела, рекомендовані для використання: **основна література:** 1 – 10; **додаткова література:** 1 – 3, 6, 7 – 10; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

Тема 14. Покарання та його мета (2 год.)

Перелік основних питань, які висвітлює тема

1. Поняття і мета покарання.

Поняття та ознаки покарання, його соціально-правова природа. Теорії покарання. Місце покарання в системі заходів кримінально-правового впливу. Покарання у змісті кримінальної відповідальності. Мета покарання та її складники (кара, виправлення, спеціальна превенція, загальна превенція).

2. Система покарань.

Системна єдність та взаємоузгодженість покарань. Елементи системи покарань. Правове значення системи покарань. Загальні та спеціальні види покарань.

3. Класифікація покарань.

Основні покарання: громадські роботи, виправні роботи, службові обмеження для військовослужбовців, арешт, пробаційний нагляд, обмеження волі, тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців, позбавлення волі на певний строк, довічне позбавлення волі.

Додаткові покарання: позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу та конфіскація майна.

Покарання, які можуть застосовуватися як основні або як додаткові (змішані): штраф і позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю.

Перелік основних питань на самостійне вивчення (2 год.)

Правові наслідки ухилення від покарання. Покарання, пов'язані з ізоляцією від суспільства, та не пов'язані з ізоляцією від суспільства. Строкові та безстрокові (одноактні) види покарань.

Джерела, рекомендовані для використання: **основна література:** 1 – 10; **додаткова література:** 1 – 3, 6, 7 – 10; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

Тема 15. Призначення покарання (2 год.)

Перелік основних питань, які висвітлює тема

1. Поняття та значення призначення покарання.

Поняття призначення покарання. Принципи призначення покарання. Загальні засади призначення покарання. Спеціальні засади призначення покарання.

2. Загальні засади призначення покарання.

Призначення покарання у межах, установлених у санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини КК України. Призначення покарання відповідно до положень Загальної частини КК України. Призначення покарання з урахуванням ступеня тяжкості вчиненого кримінального правопорушення. Призначення покарання з урахуванням особи винного. Призначення покарання з урахуванням обставин, що пом'якшують та обтяжують покарання. Обставини, які пом'якшують покарання. Обставини, які обтяжують покарання.

3. Спеціальні засади призначення покарання.

Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Призначення покарання за наявності обставин, що пом'якшують покарання. Особливості призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення. Особливості призначення покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті.

Перелік основних питань на самостійне вивчення (2 год.)

Правила складання покарань і зарахування строку попереднього ув'язнення. Особливості призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень та сукупністю вироків.

Джерела, рекомендовані для використання: **основна література:** 1 – 10; **додаткова література:** 1 – 3, 6, 7 – 10; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

Тема 16. Звільнення від кримінальної відповідальності (2 год.)

Перелік основних питань, які висвітлює тема

1. Поняття та види звільнення від кримінальної відповідальності.

Поняття, ознаки, значення та правові наслідки звільнення від кримінальної відповідальності. Види звільнення від кримінальної відповідальності. Умови звільнення від кримінальної відповідальності. Відмежування звільнення від кримінальної відповідальності від виправдання особи та визнання її невинуватою у кримінальному правопорушенні.

2. Загальні види звільнення від кримінальної відповідальності.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям (щире каяття; активне сприяння розкриттю кримінального правопорушення; відшкодування завданих збитків та усунення заподіяної шкоди). Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим (співвідношення звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим з укладенням угоди про примирення). Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності.

Перелік основних питань на самостійне вивчення (2 год.)

Порядок звільнення від кримінальної відповідальності. Співвідношення звільнення від кримінальної відповідальності і звільнення від покарання та його відбування. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим та медіація. Давність у кримінальному праві, зупинення та переривання строків давності

Джерела, рекомендовані для використання: **основна література:** 1 – 10; **додаткова література:** 1 – 3, 6, 7 – 10; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

Тема 17. Звільнення від покарання та його відбування (2 год.)

Перелік основних питань, які висвітлює тема

1. Загальна характеристика звільнення від покарання та його відбування.

Поняття та значення звільнення від покарання та його відбування. Співвідношення звільнення від кримінальної відповідальності й звільнення від покарання та його відбування. Види звільнення від покарання та його відбування. Передумови, підстави та кримінально-правові наслідки звільнення від покарання та звільнення від відбування покарання.

2. Звільнення від (відбування) покарання.

Звільнення від покарання внаслідок втрати особою суспільної небезпечності. Звільнення від покарання у зв'язку з давністю притягнення до кримінальної відповідальності. Звільнення від відбування покарання з випробуванням.

3. Звільнення від подальшого відбування покарання.

Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання для проходження військової служби. Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років. Звільнення від покарання на підставі акту про помилування. Звільнення від відбування покарання у зв'язку з прийняттям уповноваженим органом рішення про передачу засудженого для обміну як військовополоненого.

4. Звільнення від відбування покарання та його подальшого відбування.

Звільнення від призначеного покарання у зв'язку з усуненням караності діяння та пом'якшенням покарання. Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку. Звільнення від покарання за хворобою. Звільнення від покарання за законом про амністію.

Перелік основних питань на самостійне вивчення (2 год.)

Порядок звільнення від покарання та його відбування. Заміна покарання іншим його видом. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким. Заміна покарання вагітним жінкам і жінкам, які мають дітей віком до трьох років.

Джерела, рекомендовані для використання: **основна література:** 1 – 10; **додаткова література:** 1 – 3, 6, 7 – 10; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

Тема 18. Судимість (2 год.)

Перелік основних питань, які висвітлює тема

1. Судимість як елемент кримінальної відповідальності.

Поняття та значення судимості в кримінальному праві. Ознаки судимості. Мета судимості.

2. Правові наслідки судимості.

Кримінально-правові наслідки судимості. Загальноправові наслідки судимості.

3. Припинення судимості.

Погашення судимості. Строки погашення судимості. Обчислення строків погашення судимості. Зняття судимості. Умови зняття судимості.

Перелік основних питань на самостійне вивчення (2 год.)

Виникнення та припинення судимості. Підстави переривання строків судимості та кримінально-правові наслідки такого переривання. Відмінність зняття судимості від погашення судимості.

Джерела, рекомендовані для використання: **основна література:** 1 – 10; **додаткова література:** 1 – 3, 6, 7 – 10; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

Тема 19. Додаткові заходи кримінально-правового характеру (2 год.)

Перелік основних питань, які висвітлює тема

1. Примусові заходи медичного характеру.

Поняття, ознаки та мета застосування примусових заходів медичного характеру. Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру. Види примусових заходів медичного характеру та критерії їх призначення. Надання амбулаторної психіатричної допомоги в примусовому порядку. Госпіталізація до психіатричного закладу: із звичайним наглядом, з посиленним наглядом, із суворим наглядом.

2. Примусове лікування.

Підстави та умови застосування примусового лікування. Коло осіб, до яких застосовується примусове лікування. Спеціальні лікувальні заклади. Відмінність примусового лікування від примусових заходів медичного характеру.

3. Спеціальна конфіскація.

Поняття спеціальної конфіскації. Кримінальні правопорушення, за умов вчинення яких застосовується спеціальна конфіскація. Випадки застосування спеціальної конфіскації. Відмежування спеціальної конфіскації від конфіскації майна.

Перелік основних питань на самостійне вивчення (2 год.)

Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів

медичного характеру. Зарахування часу застосування примусових заходів медичного характеру до строку покарання. Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство.

Джерела, рекомендовані для використання: **основна література:** 1 – 10; **додаткова література:** 1 – 3, 6, 7 – 10; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

Тема 20. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб

Перелік основних питань, які висвітлює тема

1. Загальна характеристика заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.

Юридична особа як об'єкт кримінально-правового впливу. Відмінність кримінально-правового впливу на фізичних осіб від юридичних. Загальні правила застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру.

2. Підстави для застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру.

Види підстав застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру. Уповноважена особа юридичної особи. Інтереси юридичної особи.

3. Юридичні особи, до яких застосовуються заходи кримінально-правового характеру.

Класифікація юридичних осіб, до яких застосовуються заходи кримінально-правового характеру. Юридичні особи, до яких заборонено застосовувати заходи кримінально-правового характеру.

4. Заходи кримінально-правового характеру, які застосовуються до юридичних осіб.

Види заходів кримінально-правового характеру, які застосовуються до юридичних осіб. Штраф. Конфіскація майна. Ліквідація.

Перелік основних питань на самостійне вивчення (2 год.)

Застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру за сукупністю кримінальних правопорушень. Підстави, передумови та наслідки звільнення юридичної особи від застосування заходів кримінально-правового характеру.

Джерела, рекомендовані для використання: **основна література:** 1 – 10; **додаткова література:** 1 – 3, 6, 7 – 10; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

Тема 21. Особливості кримінально-правового впливу на неповнолітніх (2 год.)

Перелік основних питань, які висвітлює тема

1. Кримінально-правовий вплив на неповнолітніх.

Неповнолітній як об'єкт кримінально-правового впливу. Відмінність кримінально-правового впливу на неповнолітніх від повнолітніх. Головні

особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх.

2. Особливості звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності.

Підстави, передумови та наслідки звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності. Звільнення від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру.

3. Покарання, що застосовують до неповнолітніх.

Види покарань, які застосовуються до неповнолітніх. Особливості змісту та порядку застосування цих покарань.

4. Особливості звільнення неповнолітніх від покарання та його відбування.

Підстави, передумови та наслідки звільнення неповнолітніх від покарання та його відбування. Звільнення від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру.

5. Припинення судимості щодо неповнолітніх.

Особливості погашення судимості щодо осіб, які вчинили кримінальне правопорушення до досягнення ними вісімнадцятирічного віку. Тривалість строків погашення судимості щодо осіб, які вчинили кримінальне правопорушення до досягнення ними вісімнадцятирічного віку.

Перелік основних питань на самостійне вивчення (2 год.)

Примусові заходи виховного характеру. Особливості призначення покарання неповнолітнім. Особливості зняття судимості щодо осіб, які вчинили кримінальне правопорушення до досягнення ними вісімнадцятирічного віку.

Джерела, рекомендовані для використання: **основна література:** 1 – 10; **додаткова література:** 1 – 3, 6, 7 – 10; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

Перелік тем семінарських та практичних занять

Тема 1. Кримінальне право як самостійна галузь права, законодавства, науки та навчальної дисципліни

Семінарське заняття (2 год.)

1. Поняття кримінального права, його предмет, метод і функції.
2. Система кримінального права.
3. Співвідношення кримінального права з суміжними галузями права
4. Принципи кримінального права.
5. Кримінально-правова політика.

Зміст самостійної роботи здобувачів¹

Базова самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури; пошук (підбір) і огляд додаткових інформаційних

¹ Зміст самостійної роботи не є вичерпним і залежно від теми заняття може розширюватися відповідно до рекомендацій викладача.

джерел за темою 1; вивчення матеріалу, розрахованого на самостійне опрацювання; вивчення КК України (ст. 1).

Додаткова самостійна робота: науково-дослідницька робота, участь у наукових конференціях, турнірах, семінарах і олімпіадах; аналіз наукових публікацій з теми заняття; підготовка доповіді за рекомендованою викладачем темою та розроблення презентаційних матеріалів до неї; бібліографічний огляд літератури за темою заняття.

Джерела, рекомендовані для використання: **основні:** 2 – 9; **додаткові:** 1, 3, 4, 11; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

Тема 2. Джерела кримінального права

Семінарське заняття (4 год.)

1. Поняття та види джерел кримінального права.
2. Закон про кримінальну відповідальність як основне джерело кримінального права, його чинність у часі та просторі.
3. Кримінально-правові питання екстрадиції.
4. Тлумачення закону про кримінальну відповідальність.

Зміст самостійної роботи здобувачів

Базова самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури; пошук (підбір) і огляд додаткових інформаційних джерел за темою 2; вивчення матеріалу, розрахованого на самостійне опрацювання; вивчення КК України (розділ II).

Додаткова самостійна робота: науково-дослідницька робота, участь у наукових конференціях, турнірах, семінарах і олімпіадах; аналіз наукових публікацій з теми заняття; підготовка доповіді за рекомендованою викладачем темою та розроблення презентаційних матеріалів до неї; бібліографічний огляд літератури за темою заняття.

Джерела, рекомендовані для використання: **основні:** 1 – 10; **додаткові:** 1, 3, 4, 12, 14; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

Тема 3. Кримінальне правопорушення

Семінарське заняття (4 год.)

1. Кримінальне правопорушення: поняття та ознаки.
2. Малозначність діяння.
3. Класифікація кримінальних правопорушень.

Зміст самостійної роботи здобувачів

Базова самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури; пошук (підбір) і огляд додаткових інформаційних джерел за темою 3; вивчення матеріалу, розрахованого на самостійне опрацювання; вивчення КК України (ст.ст. 11, 12).

Додаткова самостійна робота: науково-дослідницька робота, участь у наукових конференціях, турнірах, семінарах і олімпіадах; аналіз наукових публікацій з теми заняття; підготовка доповіді за рекомендованою викладачем темою та розроблення презентаційних матеріалів до неї; бібліографічний огляд літератури за темою заняття.

Джерела, рекомендовані для використання: **основні:** 1 – 10; **додаткові:** 1, 3, 4, 13; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

Тема 4. Система заходів кримінально-правового впливу

Семінарське заняття (2 год.)

1. Заходи кримінально-правового впливу: поняття та види.
2. Кримінальна відповідальність як основний захід кримінально-правового впливу.
3. Форми реалізації кримінальної відповідальності.

Зміст самостійної роботи здобувачів

Базова самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури; пошук (підбір) і огляд додаткових інформаційних джерел за темою 4; вивчення матеріалу, розрахованого на самостійне опрацювання; вивчення КК України (розділ IX – розділ XV).

Додаткова самостійна робота: науково-дослідницька робота, участь у наукових конференціях, турнірах, семінарах і олімпіадах; аналіз наукових публікацій з теми заняття; підготовка доповіді за рекомендованою викладачем темою та розроблення презентаційних матеріалів до неї; бібліографічний огляд літератури за темою заняття.

Джерела, рекомендовані для використання: **основні:** 1 – 10; **додаткові:** 1, 3, 4, 15; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

Тема 5. Склад кримінального правопорушення

Семінарське заняття (2 год.)

1. Склад кримінального правопорушення: поняття та ознаки.
2. Елементи складу кримінального правопорушення.
3. Види складів кримінального правопорушення.

Зміст самостійної роботи здобувачів

Базова самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури; пошук (підбір) і огляд додаткових інформаційних джерел за темою 5; вивчення матеріалу, розрахованого на самостійне опрацювання; вивчення КК України (ст. 2).

Додаткова самостійна робота: науково-дослідницька робота, участь у наукових конференціях, турнірах, семінарах і олімпіадах; аналіз наукових публікацій з теми заняття; підготовка доповіді за рекомендованою викладачем

темою та розроблення презентаційних матеріалів до неї; бібліографічний огляд літератури за темою заняття.

Джерела, рекомендовані для використання: **основні:** 1 – 10; **додаткові:** 1, 3, 4, 16; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

Тема 6. Об'єкт складу кримінального правопорушення

Семінарське заняття (2 год.)

1. Поняття та значення об'єкта складу кримінального правопорушення.
2. Класифікація об'єктів кримінального правопорушення.
3. Предмет та потерпілий як (факультативні) ознаки об'єкта складу кримінального правопорушення.

Зміст самостійної роботи здобувачів

Базова самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури; пошук (підбір) і огляд додаткових інформаційних джерел за темою 6; вивчення матеріалу, розрахованого на самостійне опрацювання; вивчення КК України (ст. 1).

Додаткова самостійна робота: науково-дослідницька робота, участь у наукових конференціях, турнірах, семінарах і олімпіадах; аналіз наукових публікацій з теми заняття; підготовка доповіді за рекомендованою викладачем темою та розроблення презентаційних матеріалів до неї; бібліографічний огляд літератури за темою заняття.

Джерела, рекомендовані для використання: **основні:** 1 – 10; **додаткові:** 1, 3, 4, 17; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

Тема 7. Об'єктивна сторона складу кримінального правопорушення

Семінарське заняття (4 год.)

1. Поняття та значення об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.
2. Суспільно небезпечне діяння як обов'язкова ознака складу кримінального правопорушення.
3. Факультативні ознаки об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.

Зміст самостійної роботи здобувачів

Базова самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури; пошук (підбір) і огляд додаткових інформаційних джерел за темою 7; вивчення матеріалу, розрахованого на самостійне опрацювання; вивчення КК України.

Додаткова самостійна робота: науково-дослідницька робота, участь у наукових конференціях, турнірах, семінарах і олімпіадах; аналіз наукових публікацій з теми заняття; підготовка доповіді за рекомендованою викладачем

темою та розроблення презентаційних матеріалів до неї; бібліографічний огляд літератури за темою заняття.

Джерела, рекомендовані для використання: **основні:** 1 – 10; **додаткові:** 1, 3, 4, 18; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

Тема 8. Суб'єкт складу кримінального правопорушення

Семінарське заняття (4 год.)

1. Поняття та ознаки суб'єкта складу кримінального правопорушення.
2. Осудність, обмежена осудність і неосудність.
3. Спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення.

Зміст самостійної роботи здобувачів

Базова самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури; пошук (підбір) і огляд додаткових інформаційних джерел за темою 8; вивчення матеріалу, розрахованого на самостійне опрацювання; вивчення КК України (Розділ IV).

Додаткова самостійна робота: науково-дослідницька робота, участь у наукових конференціях, турнірах, семінарах і олімпіадах; аналіз наукових публікацій з теми заняття; підготовка доповіді за рекомендованою викладачем темою та розроблення презентаційних матеріалів до неї; бібліографічний огляд літератури за темою заняття.

Джерела, рекомендовані для використання: **основні:** 1 – 10; **додаткові:** 1, 3, 4, 19; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

Тема 9. Суб'єктивна сторона складу кримінального правопорушення

Семінарське заняття (4 год.)

1. Поняття та ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.
2. Вина як обов'язкова ознака складу кримінального правопорушення.
3. Мотив, мета, емоції – факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.
4. Помилка у кримінальному праві: поняття та види.

Зміст самостійної роботи здобувачів

Базова самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури; пошук (підбір) і огляд додаткових інформаційних джерел за темою 8; вивчення матеріалу, розрахованого на самостійне опрацювання; вивчення КК України (Розділ V).

Додаткова самостійна робота: науково-дослідницька робота, участь у наукових конференціях, турнірах, семінарах і олімпіадах; аналіз наукових публікацій з теми заняття; підготовка доповіді за рекомендованою викладачем темою та розроблення презентаційних матеріалів до неї; бібліографічний огляд літератури за темою заняття.

Джерела, рекомендовані для використання: **основні:** 1 – 10; **додаткові:** 1, 3, 4, 20; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

Тема 10. Стадії вчинення кримінального правопорушення

Семінарське заняття (4 год.)

1. Поняття і види стадій вчинення кримінального правопорушення. Закінчене та незакінчене кримінальне правопорушення.
2. Готування до кримінального правопорушення. Відмежування від виявлення наміру («голоного умислу»).
3. Замах на кримінальне правопорушення.
4. Добровільна відмова від доведення кримінального правопорушення до кінця.

Зміст самостійної роботи здобувачів

Базова самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури; пошук (підбір) і огляд додаткових інформаційних джерел за темою 10; вивчення матеріалу, розрахованого на самостійне опрацювання; вивчення КК України (ст.ст. 13 – 17).

Додаткова самостійна робота: науково-дослідницька робота, участь у наукових конференціях, турнірах, семінарах і олімпіадах; аналіз наукових публікацій з теми заняття; підготовка доповіді за рекомендованою викладачем темою та розроблення презентаційних матеріалів до неї; бібліографічний огляд літератури за темою заняття.

Джерела, рекомендовані для використання: **основні:** 1 – 10; **додаткові:** 1, 3, 4, 21; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

Тема 11. Співучасть у кримінальному правопорушенні

Семінарське заняття (4 год.)

1. Загальна характеристика співучасті у кримінальному правопорушенні: поняття та ознаки.
2. Форми співучасті.
3. Види співучасників. Кримінальна відповідальність співучасників.
4. Експес виконавця.
5. Причетність до кримінального правопорушення.

Зміст самостійної роботи здобувачів

Базова самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури; пошук (підбір) і огляд додаткових інформаційних джерел за темою 11; вивчення матеріалу, розрахованого на самостійне опрацювання; вивчення КК України (розділ VI).

Додаткова самостійна робота: науково-дослідницька робота, участь у наукових конференціях, турнірах, семінарах і олімпіадах; аналіз наукових публікацій з теми заняття; підготовка доповіді за рекомендованою викладачем

темою та розроблення презентаційних матеріалів до неї; бібліографічний огляд літератури за темою заняття.

Джерела, рекомендовані для використання: **основні:** 1 – 10; **додаткові:** 1, 3, 4, 22; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

Тема 12. Множинність кримінальних правопорушень

Семінарське заняття (2 год.)

1. Поняття та види множинності кримінальних правопорушень.
2. Одиначне кримінальне правопорушення.
3. Повторність кримінальних правопорушень.
4. Сукупність кримінальних правопорушень.
5. Рецидив кримінальних правопорушень.

Зміст самостійної роботи здобувачів

Базова самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури; пошук (підбір) і огляд додаткових інформаційних джерел за темою 12; вивчення матеріалу, розрахованого на самостійне опрацювання; вивчення КК України (розділ VII).

Додаткова самостійна робота: науково-дослідницька робота, участь у наукових конференціях, турнірах, семінарах і олімпіадах; аналіз наукових публікацій з теми заняття; підготовка доповіді за рекомендованою викладачем темою та розроблення презентаційних матеріалів до неї; бібліографічний огляд літератури за темою заняття.

Джерела, рекомендовані для використання: **основні:** 1 – 10; **додаткові:** 1, 3, 4, 23; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

Тема 13. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння

Семінарське заняття (4 год.)

1. Загальна характеристика обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння.
2. Необхідна та уявна оборона.
3. Затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.
4. Крайня необхідність.
6. Інші обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння, за КК України.

Зміст самостійної роботи здобувачів

Базова самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури; пошук (підбір) і огляд додаткових інформаційних джерел за темою 13; вивчення матеріалу, розрахованого на самостійне опрацювання; вивчення КК України (розділ VIII).

Додаткова самостійна робота: науково-дослідницька робота, участь у наукових конференціях, турнірах, семінарах і олімпіадах; аналіз наукових

публікацій з теми заняття; підготовка доповіді за рекомендованою викладачем темою та розроблення презентаційних матеріалів до неї; бібліографічний огляд літератури за темою заняття.

Джерела, рекомендовані для використання: **основні:** 1 – 10; **додаткові:** 1, 3, 4, 24; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

Тема 14. Покарання та його види

Семінарське заняття (4 год.)

1. Поняття і мета покарання.
2. Система покарань.
3. Види покарань (основні, додаткові та змішані).

Зміст самостійної роботи здобувачів

Базова самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури; пошук (підбір) і огляд додаткових інформаційних джерел за темою 14; вивчення матеріалу, розрахованого на самостійне опрацювання; вивчення КК України (розділ X).

Додаткова самостійна робота: науково-дослідницька робота, участь у наукових конференціях, турнірах, семінарах і олімпіадах; аналіз наукових публікацій з теми заняття; підготовка доповіді за рекомендованою викладачем темою та розроблення презентаційних матеріалів до неї; бібліографічний огляд літератури за темою заняття.

Джерела, рекомендовані для використання: **основні:** 1 – 10; **додаткові:** 1, 3, 4, 25; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

Тема 15. Призначення покарання

Семінарське заняття (4 год.)

1. Призначення покарання: загальна характеристика.
2. Загальні засади призначення покарань.
3. Спеціальні засади призначення покарань.

Зміст самостійної роботи здобувачів

Базова самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури; пошук (підбір) і огляд додаткових інформаційних джерел за темою 15; вивчення матеріалу, розрахованого на самостійне опрацювання; вивчення КК України (розділ XI).

Додаткова самостійна робота: науково-дослідницька робота, участь у наукових конференціях, турнірах, семінарах і олімпіадах; аналіз наукових публікацій з теми заняття; підготовка доповіді за рекомендованою викладачем темою та розроблення презентаційних матеріалів до неї; бібліографічний огляд літератури за темою заняття.

Джерела, рекомендовані для використання: **основні:** 1 – 10; **додаткові:** 1, 3, 4, 26; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

Тема 16. Звільнення від кримінальної відповідальності

Семінарське заняття (4 год.)

1. Поняття та ознаки звільнення від кримінальної відповідальності.
2. Загальні види звільнення від кримінальної відповідальності.
3. Правові наслідки звільнення від кримінальної відповідальності.

Зміст самостійної роботи здобувачів

Базова самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури; пошук (підбір) і огляд додаткових інформаційних джерел за темою 16; вивчення матеріалу, розрахованого на самостійне опрацювання; вивчення КК України (розділ IX).

Додаткова самостійна робота: науково-дослідницька робота, участь у наукових конференціях, турнірах, семінарах і олімпіадах; аналіз наукових публікацій з теми заняття; підготовка доповіді за рекомендованою викладачем темою та розроблення презентаційних матеріалів до неї; бібліографічний огляд літератури за темою заняття.

Джерела, рекомендовані для використання: **основні:** 2 – 9; **додаткові:** 1, 3, 4, 27; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

Тема 17. Звільнення від покарання та його відбування

Семінарське заняття (4 год.)

1. Загальна характеристика звільнення від покарання та його відбування.
2. Види звільнення від покарання.
3. Види звільнення від відбування покарання. Заміна покарання іншим його видом.

Зміст самостійної роботи здобувачів

Базова самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури; пошук (підбір) і огляд додаткових інформаційних джерел за темою 17; вивчення матеріалу, розрахованого на самостійне опрацювання; вивчення КК України (розділ XII).

Додаткова самостійна робота: науково-дослідницька робота, участь у наукових конференціях, турнірах, семінарах і олімпіадах; аналіз наукових публікацій з теми заняття; підготовка доповіді за рекомендованою викладачем темою та розроблення презентаційних матеріалів до неї; бібліографічний огляд літератури за темою заняття.

Джерела, рекомендовані для використання: **основні:** 1 – 10; **додаткові:** 1, 3, 4, 28; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

Тема 18. Судимість

Семінарське заняття (2 год.)

1. Поняття та ознаки судимості.
2. Правові наслідки судимості.
3. Припинення судимості.

Зміст самостійної роботи здобувачів

Базова самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури; пошук (підбір) і огляд додаткових інформаційних джерел за темою 18; вивчення матеріалу, розрахованого на самостійне опрацювання; вивчення КК України (розділ XIII).

Додаткова самостійна робота: науково-дослідницька робота, участь у наукових конференціях, турнірах, семінарах і олімпіадах; аналіз наукових публікацій з теми заняття; підготовка доповіді за рекомендованою викладачем темою та розроблення презентаційних матеріалів до неї; бібліографічний огляд літератури за темою заняття.

Джерела, рекомендовані для використання: **основні:** 1 – 10; **додаткові:** 1, 3, 4, 29; **інформаційні ресурси:** 8 – 10.

Тема 19. Додаткові заходи кримінально-правового впливу

Семінарське заняття (4 год.)

1. Примусові заходи медичного характеру.
2. Примусове лікування.
3. Спеціальна конфіскація.
4. Обмежувальні заходи.

Зміст самостійної роботи здобувачів

Базова самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури; пошук (підбір) і огляд додаткових інформаційних джерел за темою 19; вивчення матеріалу, розрахованого на самостійне опрацювання; вивчення КК України (розділи XIII-1, XIV).

Додаткова самостійна робота: науково-дослідницька робота, участь у наукових конференціях, турнірах, семінарах і олімпіадах; аналіз наукових публікацій з теми заняття; підготовка доповіді за рекомендованою викладачем темою та розроблення презентаційних матеріалів до неї; бібліографічний огляд літератури за темою заняття.

Джерела, рекомендовані для використання: **основні:** 1 – 10; **додаткові:** 1, 3, 4, 30; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

Тема 20. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб

Семінарське заняття (2 год.)

1. Підстави для застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру.
2. Юридичні особи, до яких застосовуються заходи кримінально-правового характеру.

3. Види заходів кримінально-правового характеру, що застосовуються до юридичних осіб.

Зміст самостійної роботи здобувачів

Базова самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури; пошук (підбір) і огляд додаткових інформаційних джерел за темою 20; вивчення матеріалу, розрахованого на самостійне опрацювання; вивчення КК України (розділ XIV-1).

Додаткова самостійна робота: науково-дослідницька робота, участь у наукових конференціях, турнірах, семінарах і олімпіадах; аналіз наукових публікацій з теми заняття; підготовка доповіді за рекомендованою викладачем темою та розроблення презентаційних матеріалів до неї; бібліографічний огляд літератури за темою заняття.

Джерела, рекомендовані для використання: **основні:** 1 – 10; **додаткові:** 1, 3, 4, 31; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

Тема 21. Особливості кримінально-правового впливу щодо неповнолітніх

Семінарське заняття (4 год.)

1. Особливості заходів кримінально-правового впливу на неповнолітніх.
2. Покарання неповнолітніх та особливості його призначення.
3. Звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності та покарання (його відбuvання).
4. Припинення судимості щодо неповнолітніх.

Зміст самостійної роботи здобувачів

Базова самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури; пошук (підбір) і огляд додаткових інформаційних джерел за темою 21; вивчення матеріалу, розрахованого на самостійне опрацювання; вивчення КК України (розділ XV).

Додаткова самостійна робота: науково-дослідницька робота, участь у наукових конференціях, турнірах, семінарах і олімпіадах; аналіз наукових публікацій з теми заняття; підготовка доповіді за рекомендованою викладачем темою та розроблення презентаційних матеріалів до неї; бібліографічний огляд літератури за темою заняття.

Джерела, рекомендовані для використання: **основні:** 1 – 10; **додаткові:** 1, 3, 4, 32; **інформаційні ресурси:** 1 – 10.

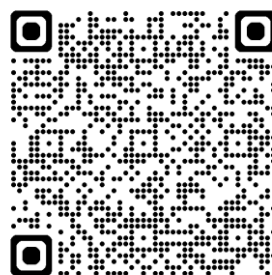
**Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни
«Кримінальне право України (Загальна частина)»:**

Найменування видів робіт	Розподіл годин за формами навчання	
	денна	заочна
Самостійна робота, год, зокрема:	110	148
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	16	26
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	18	28
Виконання індивідуальних практичних робіт	18	26
Підготовка до поточного контролю	18	26
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	40	42

ПОЛІТИКА КУРСУ

1) щодо системи поточного і підсумкового контролю

Організація поточного та підсумкового семестрового контролю знань студентів, проведення практик та атестації, переведення показників академічної успішності за 100-бальною шкалою в систему оцінок за національною шкалою здійснюється згідно з “Положенням про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти”. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

2) щодо оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

3) щодо відпрацювання пропущених занять

Згідно з Положенням про організацію освітнього процесу здобувач допускається до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, диференційованого заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр навчальним планом та силабусом / робочою програмою навчальної дисципліни, підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання (отримав ≥ 35 бали), відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі лекційні, практичні, семінарські та лабораторні заняття, на яких він був відсутній. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

4) щодо дотримання академічної доброчесності

“Положення про академічну доброчесність” закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, позитивного, сприятливого, доброчесного освітнього і наукового середовища, професійної діяльності та професійного спілкування спільноти Університету, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

5) щодо використання штучного інтелекту

“Положення про академічну доброчесність” визначає політику щодо використання технічних засобів на основі штучного інтелекту в освітньому процесі. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#). “Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації та фальсифікації академічних творів” містить рекомендації щодо використання в академічних текстах генераторів на основі штучного інтелекту. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

6) щодо використання технічних засобів в аудиторії та правила комунікації

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). На гаджетах повинен бути активований режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за винятком, коли це передбачено умовами його проведення). У разі порушення цієї заборони результат анулюється без права перескладання.

Ознайомитись з відповідним документом можна за [посиланням](#).

Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

7) щодо зарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти

Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про

порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця.

Програмний результат навчання	Метод навчання	Метод оцінювання
Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини	словесні, наочні, практичні методи, індуктивний, дедуктивний, аналітичний, порівняння, узагальнення, конкретизація, дослідницький, інтерактивний методи, метод самостійної роботи вдома, робота під керівництвом викладача	іспит, диференційований залік, поточний контроль, усний контроль, письмовий контроль, тестовий контроль
Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю	словесні, наочні, практичні методи, індуктивний, дедуктивний, аналітичний, порівняння, узагальнення, конкретизація, дослідницький, інтерактивний методи, метод самостійної роботи вдома, робота під керівництвом викладача	іспит, диференційований залік, поточний контроль, усний контроль, письмовий контроль, тестовий контроль
Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему	словесні, наочні, практичні методи, індуктивний, дедуктивний, аналітичний, порівняння, узагальнення, конкретизація, дослідницький, інтерактивний методи, метод самостійної роботи вдома, робота під керівництвом викладача	іспит, диференційований залік, поточний контроль, усний контроль, письмовий контроль, тестовий контроль
Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові	словесні, наочні, практичні методи, індуктивний, дедуктивний, аналітичний,	іспит, диференційований залік, поточний

доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи	порівняння, узагальнення, конкретизація, дослідницький, інтерактивний методи, метод самостійної роботи вдома, робота під керівництвом викладача	контроль, усний контроль, письмовий контроль, тестовий контроль
Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів	словесні, наочні, практичні методи, індуктивний, дедуктивний, аналітичний, порівняння, узагальнення, конкретизація, дослідницький, інтерактивний методи, метод самостійної роботи вдома, робота під керівництвом викладача	іспит, диференційований залік, поточний контроль, усний контроль, письмовий контроль, тестовий контроль
Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки	словесні, наочні, практичні методи, індуктивний, дедуктивний, аналітичний, порівняння, узагальнення, конкретизація, дослідницький, інтерактивний методи, метод самостійної роботи вдома, робота під керівництвом викладача	іспит, диференційований залік, поточний контроль, усний контроль, письмовий контроль, тестовий контроль

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Вид контрольного заходу	Зміст	% від загальної оцінки	Бал	
			min	max
Поточні контрольні заходи	опитування, поточні контрольні роботи, практичні завдання, результати виконання індивідуальної роботи	60	35	60
Підсумкові контрольні	диференційований залік / екзамен	40	24	40

заходи				
Усього:		100	60	100

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів.

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в електронному журналі обліку успішності академічної групи на підставі чотирибальної шкали («2»; «3»; «4»; «5»). У разі відсутності студента на занятті виставляється «н». За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки здобувачі зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У разі недотримання цієї норми, замість «н» у журналі виставляється «0» (нуль балів), без права перескладання. Відпрацьоване лекційне заняття в електронному журналі позначається літерою «в».

Порядок оцінювання. До **підсумкового** контролю допускаються студенти, які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру. За результатами підсумкового контролю (диференційований залік / екзамен) студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен / диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно зі Шкалою оцінювання знань за ЄКТС) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %	Шкала ECTS
Національна диференційована шкала		
Відмінно	90 – 100	A
Добре	83 – 89	B
	75 – 82	C
Задовільно	67 – 74	D
	60 – 66	E
Незадовільно	35 – 59	FX
	0 – 34	F

Національна недиференційована шкала		
Зараховано	60 – 100	-
Не зараховано	0 – 59	-

Студенти, які не з'явилися на заліки / екзамени без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. [Кримінальний кодекс України прийнятий 5 квітня 2001 р.](#)
2. Берзін П.С. Кримінальне право України. Загальна частина. Підручник у 3-х томах. Том 1. Загальні засади. 2-ге вид., виправ. і доп. Київ : ВД «Дакор», 2019. 562 с.
3. [Дудоров О. О., Хавронюк М. І. Кримінальне право : навчальний посібник / за ред. М. І. Хавронюка. Київ : Ваіте, 2014. 944 с.](#)
4. Кримінальне право України. Загальна частина : підруч. / за ред. В. Я. Тація, В. І. Тютюгіна, В. І. Борисова. 6-те вид., перероб. та доп. Харків : Право, 2020. 584 с.
5. [Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / \[А. А. Васильєв, Є. О. Гладкова, О. О. Житний та ін.\] ; за заг. ред. проф. О. М. Литвинова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 428 с.](#)
6. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / за заг. ред. В. М. Бурдіна, В. І. Маркіна. Київ : Юрінком Інтер, 2025. 1148 с.
7. Кримінальне право. Загальна частина (Українсько-європейські студії): підручник : у 2 книгах / за ред. О. О. Дудорова, А. А. Стрижевської. Книга 1. Вступ до кримінального права України. Вчення про кримінальне правопорушення. Київ : Видавництво «Норма права», 2025. 824 с.; Книга 2. Вчення про заходи кримінально-правового впливу. Загальна частина кримінального права європейських держав. Київ : Видавництво «Норма права», 2025. 788 с.
8. [Кримінальне право України : Загальна частина : тексти лекцій : навчально-методичний посібник / авт. : А. Я. Берш, В. П. Кедик, Е. Е. Кузьмін \[та ін.\] ; за заг. ред. Н. А. Мирошніченко, Є. Л. Стрельцова ; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». Одеса : Астропрінт, 2022. 328 с.](#)
9. [Вознюк А. А. Кримінальне право України. Загальна частина : конспект лекцій ; вступне слово д.ю.н., проф. О. О. Дудорова. Київ : Нац. акад. внутр. справ, «Освіта України», 2016. 236 с.](#)
10. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 11-те вид., переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор», 2019. 1384 с.

Додаткова література

1. Вереша Р. В. Кримінальне право України на сучасному етапі. Загальна частина : навч. посіб. Київ : Алерта, 2022. 612 с.
2. Велика українська юридична енциклопедія: у 20-ти томах. Том 17 : Кримінальне право. Редкол. : В. Я. Тацій (голова), В.І. Борисов (заст. голови) та ін. ; Нац. акад. прав. наук України ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2017. 1064 с.
3. Тютюгін В. І. Комаров В. І., Рубашенко М. А. Кримінальне право України. Загальна частина : посіб. для підгот. до заліків та іспитів, 3-тє вид.,

перероб. і допов. Харків : Право, 2019. 222 с.

4. Дудоров О. Кримінально-правові проблеми сучасної України (вибрані праці). Київ : Ваіте, 2022. 632 с. URL: <https://bit.ly/4csmMZB>

5. Сучасна кримінально-правова система в Україні: реалії та перспективи : монографія / Ю. В. Баулін, М. В. Буроменський, В. В. Голіна та ін. Київ : ВАІТЕ, 2015. 688 с.

6. Практика застосування Верховним Судом України положень Загальної частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох] ; за заг. ред. А. А. Музики. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 524 с. URL: <https://bit.ly/3X56UIa>

7. Острогляд О. В. Основні положення кримінально-правової політики України та Кримінального права України (Загальна частина) : навчальний посібник [у схемах та визначеннях, практичні завдання]. 3-тє вид., переробл. та допов. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2021. 340 с. URL: <https://bit.ly/3AnSjhU>

8. Топчій В. В., Дідківська Г. В., Мудряк Т. О. Кримінальне право України. Загальна частина : навч. посіб. у схемах. Держ. фіскальна служба України. Ун-т ДФС України, Союз юристів України ГО «Всеукраїнська асоціація кримінального права». Вінниця : «ТВОРИ», 2019. 344 с.

9. Карчевський М. В. Кримінальне право України. Загальна частина. Презентації [Електронний ресурс] : навч. посіб. Сєверодонецьк : ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2020. URL: https://karchevskiy.org/album_8_5/

10. Грищук В. К. Кримінальне право України: Загальна частина : навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів, докторантів, наук.-пед. працівників юрид. фак. закл. вищ. освіти. Видання 2-ге, змінене та доповнене. Львів, 2019. 666 с <https://bit.ly/3YMiqt0>

11. Галабала М. В. Кримінально-правова наука незалежної України. Проблеми загальної частини : монографія : Київ : Юрінком Інтер, 2013. 240 с.

12. Барильченко, В. Ф. Тлумачення у кримінальному праві: особливості та межі. *Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки*. 2025. № 15. URL: <https://nrplaw.ukma.edu.ua/article/view/326313>

13. Кримінальний кодекс України з постатейними матеріалами практики Європейського суду з прав людини / за заг. ред. А. Столітнього. Київ : Норма права. 2022. 1104 с.

14. Максимович Р. Л. Судовий прецедент як джерело кримінального права. *Соціально-правові студії*. 2021. Вип. 1 (11). С. 93 – 102. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3704/1/13.pdf>

15. Нікіфорова Т. І. Теорія і практика застосування заходів кримінально-правового характеру : навчальний посібник. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2020. 175 с.

16. Самілик Г. М. Склад злочину та його наповнення. *Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика)*. 2018. Вип. 3 – 4 (12 – 13). С. 159 – 164. URL: <https://bit.ly/3yHz2aO>

17. Панов М. І., Харитонов С. О., Гальцова В. В. Об'єкт кримінального правопорушення: сучасні трактування. *Вісник національної академії правових*

наук України. Харків. 2021. С. 262-269 . DOI: 10.37635/jnalsu.28(4).2021.262-269. URL: <http://visnyk.kh.ua/uk/journals/visnik-naprrnu-4-2021-r>

18. Чугуніков І. І. Об'єкт та об'єктивна сторона складу злочину: проблеми розмежування. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2018. № 17. С. 167 – 181.

19. Гродецький Ю. В., Зайцев О. В. Поняття суб'єкта кримінального правопорушення. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2024. № 1 (21). С. 255 – 281. <https://doi.org/10.21564/2311-9640.2024.21.308048>

20. Доманова Т. Ю. Поняття та ознаки злочину, вчиненого з двома формами вини. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. Випуск 39. Том 2. С. 42 – 45.

21. Арманов М. Кримінальна відповідальність за незакінчений злочин. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2017. № 1 (47). С. 48 – 55.

22. Орловський Р. С. Теоретичні та методологічні проблеми інституту співучасті у кримінальному праві України : монографія. Харків : Право, 2019. 624 с. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/16982/1/Orlovskyi_mon-2019.pdf

23. Марін О. Множинність кримінальних правопорушень : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. 92 с.

24. Андрусак Г. Визначення поняття обставин, що виключають злочинність діяння, у кримінальному праві України. *Історико-правовий часопис*. 2016. № 1. С. 153 – 158. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipch_2016_1_31

25. Дудоров О. О., Письменський Є. О. Покарання у проєкті нового Кримінального кодексу України: окремі критичні застереження. *Реформування кримінального законодавства крізь призму історичного надбання* : матеріали міжвідом. наук.-практ. круглого столу (Київ, 18 берез. 2021 р.) / [редкол.: В. В. Черней, С. Д. Гусарєв, С. С. Чернявський та ін.]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2021. С. 47 – 51.

26. Дудоров О. О., Письменський Є. О. Призначення додаткового покарання у виді позбавлення права обіймати певну посаду або займатися певною діяльністю особі, яка відповідну посаду не обіймає або відповідною діяльністю не займається (аналіз правових позицій Верховного Суду). *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2023. № 2 (20). С. 62 – 86. URL : <http://vakp.nlu.edu.ua/article/view/292344>

27. Письменський Є. О. Чи будь-який потерпілий може примиритись з винуватою особою для її звільнення від кримінальної відповідальності? *Азовські правові читання – 2019* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Бердянськ, 17 – 18 травня 2019 р. Бердянськ : ТОВ «Модем-1», 2018. С. 86 – 91.

28. Вознюк А. А., Письменський Є. О. Передача засудженого для обміну як військовополоненого: кримінально-правові аспекти звільнення від відбування покарання. *Київський часопис права*. 2022. № 3. С. 112 – 120.

29. Муратова С. О. Судимість у системі інститутів Загальної частини кримінального права України : монографія. Харків : Право, 2017. 272 с.

30. Навроцька В. В. Підстави продовження, зміни чи припинення застосування примусових заходів медичного характеру. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*. 2022. № 3. С. 130 – 146.

31. Крижановський М. В. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб: форми, окремі аспекти застосування та перспективи запровадження нових видів. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2019. № 4. С. 208 – 215.

32. Тімофєєва Л. Ю. Пропорційність реагування на кримінально-протиправну поведінку неповнолітніх. *Вісник асоціації кримінального права України*. 2021. Том 2. № 16. С. 84 – 98. URL: <http://vakp.nlu.edu.ua/article/view/244427>

Електронні інформаційні ресурси

1.	Офіційне інтернет-представництво Президента України	www.president.gov.ua
2.	Офіційний вебпортал парламенту України «РАДА»	www.rada.gov.ua
3.	Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України «Урядовий портал»	www.kmu.gov.ua
4.	Міністерство юстиції України	www.minjust.gov.ua
5.	Судова влада України	https://court.gov.ua
6.	Офіційний сайт Конституційного Суду України	https://ccu.gov.ua
7.	Європейський Суд з прав людини	www.echr.coe.int
8.	Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського	www.nbuv.gov.ua
9.	Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого	www.nplu.org
10.	Репозитарій ЗВО «Університет Короля Данила»	http://repository.ukd.edu.ua